

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Ingela Bodbacka-Rak (2017). *Konstverkstäder inspirerar*. Österbottens tidning, 4.3.2017, s. 14.

Konstverkstäder inspirerar

● En medveten satsning på konstnärer ger en samlingsplats i Lademoen kunstverksteder i Trondheim.

TRONDHEIM. I samband med att jag nyligen var i Trondheim besökte jag Lademoen kunstverksteder (LKV) som finns i Lademoen skole, ett stort skolkomplex från tidigt 1900-tal relativt centralt i staden. Verksamheten med konstverkstäderna inleddes 1993 och är i dag en välarbetad helhet med flera olika funktioner.

Ambitionen var att skapa en bred internationell arena för samtida konst. En grundförutsättning för helheten var och är fortsättningsvis att konstnärer ska kunna leva och utöva sitt yrkesområde i Trondheim, det är därmed en mycket medveten satsning.

Närmare fyrtio professionella, yrkesutövande konstnärer har arbetsrum och verkstäder i den gamla skolbyggnaden med högt till tak på alla sätt och vis. Verksamheten är bred och mycket intressant, och man verkar hela tiden ha mycket aktuellt på gång. Det hela

hålls ihop av att man också har en fast administration, ett "kansli" inne i byggnaden.

TRONDHEIM KOMMUN äger fastigheterna och hyr ut verkstäder och ateljéer utan ett ekonomiskt vinstintresse, och därför handlar det om en mycket moderat hyra. En stiftelse sköter om övrig verksamhet och ekonomi med en person anställd. Men det kom också fram att det är viktigt med en levande "dugnad" (talkoanda) för att få det hela att fungera – och det är också viktigt för sammanhållningen, säger konstnären Per Formo som varit med från starten.

Det som jag verkligen uppskattade var en medveten satsning och förståelse för att ge nyutexaminerade konstnärer möjlighet att ansöka arbetslokal jämsides med mera erfarna konstnärer som varit ute i "verkligheten" under en längre tid. Den kontakten är ovärderlig. Det finns också ett hjärta, en samlingsplats i form av ett välutrustat kök, Den Hvite Elefant, som samtidigt fungerar som en plats för seminarier, möten och annat.

En konstnär kan arbeta fem år i ett ateljéutrymme, med möjlighet till

Lademoen Kunstnerverksteder i Trondheim är hemvist för många konstnärer. Här har även många finländska konstnärer verkat under åren.

FOTO: PER FORMO

Lademoen kunstnerverksteder

● **Lademoen Kunstnerverksteder (LKV)** finns i en vacker byggnad från 1906 nära Trondheim centrum. Här finns 37 små verkstäder där konstnärer kan hyra in sig för en billig peng.

fem års förlängning. Men det går alltid att hyra in sig i verkstäderna och på det sättet fortsättningsvis delta i verksamheten. Det finns också en genomtänkt struktur med att ge olika uppdrag till konstnärer med bland annat konsultuppdrag gällande offentlig miljö och dylikt.

LKV HAR också en utvecklad Artist in residence-verksamhet med två stora gästateljéer och två mindre lägenheter som inte innebär några kostnader för gästande konstnärer. I år kommer LKV att ha tolv konstnärer

● **I närheten finns två lägenheter för gästkonstnärer.**
● **Här har många finländska konstnärer verkat under åren, bland annat Albert Braun, som undervisar på Novia i Jakobstad.**

rer som stannar en till tre månader, och jag såg att en konstnär från Finland finns med på listan. Inom en snar framtid kommer också kuratorer att ha möjlighet att ansöka om residens.

Numera finns det också en möjlighet till residens ute på ön Sula utanför Trondheim.

LKV förfogar också över Babel som är ett visningsrum på 100 kvadratmeter, där de gästande konstnärerna bland annat har möjlighet att ordna utställningar och därmed öppna upp för allmänheten och ge

Konstnären Per Formo har varit med från starten.

FOTO: DAG-ARVE FORBERGSKOG

publiken tillgång till det konstnärliga arbetet. Strax intill utställningslokalen finns också en kreativ bokhandel som drivs i LKV:s regi.

JAG BESÖKTE LKV några timmar en fredagsförmiddag och det som slog mig var att det fanns tid att visa mig runt, sitta ner och dricka kaffe och utan stress fick jag därför en bra helhetsbild av hur allt fungerar både konstnärligt och ekonomiskt.

Det är både Trondheim kommun, Norskt kulturråd och andra som är med och finansierar helheten av den konstnärliga verksamheten. Men inget skulle fungera utan konstnärer och kulturarbetare. Visionerna kommer ofta från fältet.

Jag kan bara konstatera att Trondheim kommun har insett att även konstnärer och kulturarbetare är en resurs för att utveckla en stad. Trondheim är därför en levande "by".

Ingela Bodbacka

Ångestladdad sylvass minimalism

POESI

Att vända sig bort
Jörgen Mattlar
Förlaget
2017

Det är med en lättnadens suck man avslutar Jörgen Mattlars tredje diktsamling "Att vända sig bort". Inte för att den är dålig, tvärtom, men den är så fullspäckad med känslor att det är utmattande att läsa den från pärm till pärm. Texterna sätter sig som en smocka i magen. Det är mänskligt, ruttet, deprimerande och synnerligen ångestframkallande läsning.

Då man först tar boken i sin hand känns den liten, nästan oansenlig, men innanför pärnarna ruvar den på en ocean av känslor.

Bokens avskalade utformning skvallrar även något om att kvaliteten går före kvantitet. Boken är tunn men tryckt på tjockt och härligt papper, fotot på pärmen stillsamt och valt med omsorg. Hela bokens uppenbarelse är som ett tyst skrik, lite som innehållet ska visa sig vara.

MATTLARS FORMSPRÅK är avskalat och minimalistiskt. Här sägs inte en stavelse mer än vad som krävs för att få till "punchen", men författaren

ser i stället noga till att ladda varje ord med mening och känsla. Mattlar viker inte för starka ord och det är kanske just den hänsynslösheten och obryddheten som bildar den starka ryggraden i boken.

Författaren visar prov på samma okonventionella inställning i indelningen av boken. Helt enligt eget huvud delar Mattlar av då han känner för det, oberoende om delen är fyra dikter lång eller tio. Delarna bygger inte på varandra, men formspråket och skärgårdens inramning skapar en helhet. Undertonen är mörk och melankolisk, som att stirra ner i ett oktobersvart vatten.

Det överraskande i boken är hur Mattlar väljer att runda av sin sylvassa samling. Om innehållet varit mörkt och melankoliskt är avslutet betryggande, och oväntat nog fyllt med tillförsikt.

UPPLEVELSEN AV att ha läst "Att vända sig bort" är stark, och som läsare vet man inte riktigt vad man har bevittnat innan man smält innehållet en stund. Det är som en komprimerad depression, eller som en hastig panikattack. Känslorna stiger till ytan som svallvågor och dröjer sig kvar även efter att man stängt boken och ställt den i bokhyllan.

Jörgen Mattlar. FOTO: PRESSBILD

Mattlar är finlandssvensk, född i Grankulla, och flyttade till Sverige för att jobba på båtvarv. Arvet från hans bakgrund kommer tydligt fram i den marina inramningen han väljer för flera av dikterna. Han jobbar i dag som universitetslektor på Uppsala universitet i litteraturvetenskap och debuterade 2004.

Lisa Lindell